

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

4 de Filiis legitimatis, seu de legitimatione nothorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

alteri est: vel ex eo, qui vxorem habet, & ex inuupta, vel ex ambobus cum aliis coniunctis, c. nemo sibi blandiatur, 3. 2. q. 4. can. lex. §. adulterium, 3. 6. quaest. 1.

23 ¶ Bonifacius ¶ martyr ob istos concubitus illicitos valde iram Dei concitari, scribit regi Anglorum, cano. *si gens Anglorum*, 5. 6. dist. in Decreto Grat. seu Britannia, atque ideo prolem omnigenam impietatis facile inde nasci, cuius verba referam. *Si gens Anglorum, ut ab ipsis paganis, inquit, nobis etiam improperatur. Ispretis legibus committis, adulterando & luxuriando ad instar Sodomitica gentis, sedam vitam duxeris, de tali commixtione meretricum existimandum est, de genere populos, & ignobilis, & furentes libidine fore procreandos: & ad extremum vniversam plebem ad deteriora & ignobiliora vrgentem, & nouissime nec bello seculari fortem, nec in fide stabilem, nec honorabilem hominibus, nec Deo amabilem esse venturam. Sicut alius gentibus Hispania, & Prouincia, & Burgundionum populus contigit, que sic a Deo recedentes fornicatae sunt: donec index talis criminum vltimas penas, per ignorantes leges Dei, etiam per Saracenos, venire & scire permisi: hac ille. Cui accedit Sapiens, Sap. 3. & can. dicit. 3. 2. q. 4. dum ait. Adulterorum filii in consummatione erunt, & ab iniquo toro semen exterminabitur: & si longa vite erunt, in nihilum computabuntur, & sine honore erit nouissima senectus illorum, et si celerius defuncti fuerint, non habebunt spem, neque cognitionem alio uicium. Nationes enim iniquae, dira, sunt consummationis. Dicitur & alibi, *Fr. ban. in cano penult. vers. quod autem* 5. 6. d. si. in c. Ad adulterorum filios paterna flagitia transire, & pro patribus puniendos.*

24 ¶ Tales ¶ adulterini proculdubio existimantur, qui nascuntur ex vxore absente marito per duos vel plures annos continuos: vel si confiter maritum cum vxore non concubuisse, infirmitate interueniente, vel alia causa, vel si ea valetudine paterfamil. fuit, vt generare non posset, vt ex Iuliani & Scæuolæ sententia Vlpianus docet, *in l. filium, c. de iis qui sunt sui vel alieni iur.* Quod si concubuerint simul aliquo tempore ante partum coniuges, ex quo verisimiliter generatio marito adscribi possit, etsi alterius interuenierit alieni viri coniunctio, pro filiis vt illo censentur marito nati, & vt legitimi sint præsumitur, d. l. filium, & l. quia semper, de in ius vocan. P. expresse Pap. l. defuncto, 11. §. defuncto, ad l. Iuliam de adul. P.

25 ¶ Neque ¶ in horum præiudicium creditur matri prostanti se ex alio quam marito esse concepit, vt ait Scæuola l. penult. de probat. lib. 22. P. tit. 3. Aliunde etiam abijt in prouerbium, vt ait sextus Pompeius Felsus, nec mulieri nec gremio credendum, non dicam, quod illa leuis & incerti sit animi. Sed quia cum Iurisco. fulto, in l. cum prator, de iudicis. P. quod ita moribus optimis & receptum sit. Etiam vt Suidas ait fide publica receptus sit ille versiculus *γυναικὶ πῶς τις δὲ, μὴ δὲ ἀνδρῶν*, id est, ne crede mulieri etiam moritura statim. Nec iuramentum matris delatum vel relatum, partui proficit, nec nocet, si iuret ex aliquo prægnantem non esse, Vlpian. l. 3. §. penult. de iure iur. lib. 12. P. tit. 2. Quinimo peregre rediens, si inuenierit vxorem prægnantem, quæ ab alio conceperit, & non protestatus vel contestatus fuerit, antequam conueniret, eam non esse ex te prægnantem, certe partus nascitur illi suus, & cogitur partum agnoscere, vt filium, ex Senatusconsulto Pegasiano, *in l. 1. §. Iulianus, & seq. §. de lib. agnosce. l. b. 25. P. tit. 1. vel si interim prægnante vxore moriatur, si statim non fuerint contestati qui excluso posthumo successuri erant, non audiuntur ex Carboniano edicto, idem in l. 3. §. quia Plantianum, eo.*

26 tit. 1. §. fin. de Carb. edit. lib. 37. tit. 1. §. si mater, eod. ¶ Fieri ¶ tamen non potest, quin magna suspicio partus adulterini non sit, si mater sibi conscia moriens professa fuerit, nulla causa excaescens in odium mariti vel filiorum, sed poenitentia sceleris & iniuriz interrogata marito, ducta. Quanquam non solet filio præiudicium ideo in successione patris putari fieri: eademque suspicio maritorum, quod ex se non sint liberi geniti, si illi prudentes & prouidi sint, inter bonos & graues non exiguae fidei est.

27 ¶ Et ¶ proinde cum Agis rex Lacedæmoniorum Agesilai frater, filium Leotychedem reliquisset, quem ille viuis non agnouerat, etsi eundem suum moriens fuisse dixisset, in regno habuit successorem Agesilam fratrem, vt proximiorum, prælatum Leotychedi, vt spatio, vt narrat historiographi, Plutarch. in Agide, Xenophon. lib. 3. rer. Græc. car. Emil. Probus, in vita Agesilai.

Suspiciabatur autem natum Leotychedem Agis ab Alcibiade procreatum: Ideo Plutarchus in vita Agidis, eadem quæ Probus referens, addit, *Leotychedes*, inquit, *puer antea suspectus quidem erat Agidi, cum autem se ad pedes agrotantis patris abiiecisset,*

& multas lacrymas profudisset, persuasit ei, ut se multis præsentibus filium pronuntiare. Athenæus, lib. 17. cap. 13. quoque scribit, regis Agidis vxorem Timæam corruptam fuisse ab Alcibiade: verum Pausanias in Laconic. scribit Agidi, mali genii impulsu hoc ei in mentem venisse, vt adientibus Ephoris, diceret se non putare Leotychedem filium suum esse.

¶ Faceret ¶ pro filio postrema assertio paterna, etiam si antea 28 negasset filium, si pro legitimo habitus fuisset a vicinis, vel maiori parte eorum, etsi pater illum talem quoque nominasset: verumque enim requiritur, cap. per vnas, cap. 10. & ibi gloss. & Felin. de probatio. lib. 2. doc. 11. 19. & ibi Panor. late hoc examinat Guil. Bened. in ver. quæ filium ex eo suscipiens, nu. 1. & sequ. in 3. par. repet. ca. Rayn. Facit & assertio contentiens vtriusque parentis, quia negatur legitima proles contra filios, nisi aliunde doceri possit esse legitima: nam probatio præponitur illorum testimonio, c. transmissa, c. 3. & ibi Pan. & alii, qui fil. sint legit.

¶ Illegitimi ¶ quoque censentur, qui nati sunt ex matrimonio 29 contracto prohibente publicæ honestatis iustitia, & citra ecclesiæ permissionem, vt nec tanquam legitimi succedant, si pater scierit impedimentum, Celesti. in c. referente, c. 10. eod. alioquin si ignorantibus vtrisque parentibus impedimentum, vel altero illorum, accusatum non fuerit matrimonio, post eorum mortem proles non potest illegitima dici, c. peruenit sane, c. 11. eo. c. perlatum, §. c. ex tenore, c. 13. eod. tit. Quamuis hodie clandestina desponsatio in hoc impedimentum incidens alterutrius, hoc non operetur, nec ignorantia tunc excuset patris, quin proles sit illegitima, nisi reconciliatio accedat ecclesiæ & gratia, cap. cum in hibito, de clandest. despons. gl. fin. in c. referente, qui fil. sint legit. quia fraus præsumitur, eo quod clam factum sit, l. fin. de rit. nupt. Quod si matrimonium fuerit ignoranter in facie & ritibus ecclesiæ inuitum, & separatim postmodum, filii genitico pendente, legitimi habebuntur & fruuntur priuilegiis legitimorum, c. 2. & c. perlatum, qui filii sint legit. Illi etiam illegitimi, qui & incestuosi ex læguline coniunctis in gradu prohibito nati sunt: vt nefarii, qui ex descendibus & ascendibus fordistime iunctis oriuntur: de quorū prohibita, auth. ex complexu, de natu. liber. §. fin. quib. mod. nas. effie. sui. coniunctione in impedimentis diximus. Quæritur autem, num nati 7. mens. 10. 11. 12. 13. a morte maritorum legitimi sint & naturales: an vero in illis sit notherum suspicio. Et de primo sic Paulus Iurisco. respondit, *Septimo mense nasci perfectum partum iam receptum est, propter auctoritatem doctissimi viri Hippocratis, & ideo credendum est, eum qui ex iustis nuptiis septimo mense natus est, iustum filium esse. Paul. l. septimo mense, 12. de stat. homi. lib. 1. Gell. lib. 3. c. 16. Medici, inquit Gellius, & philosophi illustres de tempore humani partus quæsuerunt, πῶς ὁ τῆς τῶν ἀνδρῶν κήρυξ γένος: id est, quantum est hominis gestationis tempus. Et multa opinio est, eaque pro vero recepta, postquam mulieris uterus conceperit semen, gigni hominem septimo rarenter, nunquam octauo sepe nono, sæpenuero decimo mense: eumque esse gignendi hominem summum finem. Dixit rarenter septimo gigni, quia septimo mense non nisi pridie, postero ve plenilunii die, aut interlunio concepti, nascuntur secundum Plinium, lib. 7. cap. 5. Qui & tradit, Plin. lib. 11. cap. 37. septimo mense genitis, sæpenuero foramina aurium & natium defuisse. Et Galenus, lib. de septim. partu. tradit in minori interuallo, quam sit anni dimidium, sepe menses partus vitales edi posse, negasse Hippocratem voluit. Explicat & Hippocratem Vlpianus, dum respondit secundum Hippocratis sententiam, Vlpian. l. 3. §. fin. de suis & legitim. hered. P. posse nasci 182. die partum, id est, media parte anni eaq; nec integra, si consideremus annum vulgarem constantem 365. diebus & quadrante, & bissextilis 366. perficitur, cum tamen bis 182. reddant 364. dies. Sic Galenus iterum ait, d. lib. de sept. part. Nullus plane celerius notat parere 182. die cum dimidio, & quibusdam horis: vel post exactum quartum supra ducentimum. Atque ego, inquit, vnā mulierem reperi, quæ centesimo & octuagesimo quarto die cōpleto pepererit. Porro post decem menses mortis patris natum, non admitti ad legitimam hereditatem, Vlpianus respondit, l. 3. §. fin. d. tit. de suis, & facit formula l. Gallus, de liber. & posthum. illegitimum eum arbitratus. At postea placuit, & in 10. 11. 12. & 13. mense legitimum nasci partum, vt supra docuimus, lib. 9. c. 26. num. 22. 23.*

De filiis legitimatis, seu de legitimatione nothorum. Cap. 4.

Nouell. quib. mod. nat. eff. leg. & sui c. in Auth. col. 6. tit. 1.
Quib. mod. nat. effie. sui, in Auth. coll. 7. tit. 1.

Qui fil. sint legitim. lib. 4. Decret. tit. 17.

- 1 Notbi interdum digni, qui eximantur a nota illegitimorum.
- 2 Illegitimi esse desinunt, dum sunt legitimi.
- 3 Legitimantur filii quatuor modis, Oblatione curie, Si pater legitimos diceret, Per rescriptum principis, Per subsequens matrimonium.
- 4 Adulterini & nefarii seu incestuosi filii, num legitimantur per subsequens matrimonium.
- 5 Legitimatio per rescriptum principis.
- 6 Filius spurius sacerdotis legitimari per rescriptum principis nequit.

1 Ceterum ¶ interdum ita proficiunt bonis moribus & eruditione liberi nothi, vel alius rebus, vt digni sint qui extimantur ab infami natiuitatis nota, sicut enim apud Euripidem, in *Androm. actus 3. vers. 90.* arguit exemplo Pelcus,

ἔτι τις ἴδδ' ἄφρονες, πολλὰ δὲ ἴτοι
ἔνεσ' ἁδελφῶν γυν' ἑνικότεσ' ἀρετῆ
ἴδδον τε πολλὰ ἰ γυναικὸν ἀειρέωνες, id est,

Licet notus sit, certe se penumero
Arida satio, fertile & pingue vincit solum,
Multique spurii præstant legitimis.

- 2 ¶ Transcunt ¶ autem naturales illegitimi filii in legitimos suos, quando legitimi fiunt, dicunturque tunc legitimi.
- 3 ¶ Quod fiebat quadruplici medio, *gloss. in c. transmissa, qui filii sint legit. primum, per oblationem curie alicuius loci, si ipsi operas ipsi impendissent, vel illegitima curialibus nuberet. §. quod vero, quib. mod. nat. efficitur. §. fin. de nupt. apud Justinian. l. 3. de nat. lib. C. Secundo, si illegitimum naturalem pater vocasset legitimum, §. si vero is qui, quib. mod. nat. efficitur. §. ad hoc ut lic. mar. & auia in auth.* Si quando hodie tamen pater vocaret filium bastardum, filium legitimam & naturalem, dubium esse posset, num haberetur pro legitimo: & num ille succederet exemplo legitimorum. Et actus distinctione opus esse crediderim, vt, si pater dixerit matrem fuisse sibi desponsatam, cum affirmatione filios ab ea esse propositos, suos esse: tunc haberi illos pro legitimis per consequentiam matrimonii, si aliam uxorem non habuerit tunc cum genuit, aut si probatum, illam antequam etiam aliam duceret eum affidasse, vt dicunt, seu et si dem dedisset, *cap. per tuas, l. 2. qui fil. sint legit.* Nam promissio de futuro matrimonio sequente copula, facit matrimonium præiudicatum, contra quod non habeat locum probatio, *c. is qui fidem de sponsali. cap. per tuas, l. 6. de condi. apposi.* Quod si sola sit assertio patris, quæcum dicat suum, quemadmodum nihil illa prodest ad firmandum quod non est matrimonium, ita nec ad legitimandum filium iuuabit. Quare, vt assertio patris nunc legitimum filium spurium faciat, cum his exigitur consensus viciniæ, vt cum filium pro legitimo reputauerit, *c. per tuas, & ibi gloss. & Fein. atque Pan. de probatio.* Solaque nominatio vel scriptura, non facit filios qui non sunt, *Dioclet. & Maxi. in Leon. epistolæ, l. 1. non nudis, l. 4. de proba. lib. 4. C. tit. 19.* & facti Imperator Gordianus pro hac sententia, *Gordianus, in l. si pater, 4. de herod. inst. lib. 6. C. tit. 23.* Luculentius Valerianus & Galienus CC. in l. neque professio, *5. de test. lib. 6. C. tit. 23.* Neque professio, inquit, neque assertio nuncupantium filios qui non sunt, veritati præiudicat, &c. faciet tamen præsumtionem assertio vel negatio patris, vel matris, pro filio. Vel contra, donec contrarium probetur, *l. etiam matris, de prob. P.* Sed non præiudicat veritati, *l. fin. eod. tit.* Et videtur huius sententiæ assertor Alex. III. summus pontif. in *cap. transmissis, 3. qui fil. sint legit.* Videndus & pro hac questione, Guillel. Bened. *cap. Raynuius, ad verba, Que filium ex eo suscipiens, nu. 1. de testa. addenda & consideratio matrimonii, prout monui supra, c. 3. num. 25. & seq.* Tertio, per subsequens matrimonium, *l. diuisi Constantini, & l. cum quis, & l. nuper, de nat. lib. C. §. si de incestu nupt. coll. 2. in auth. c. 1. & c. tanta qui fil. sint legit. cum concubina, ex qua liberi suscepti, initium: nihil aliud affinitatis vel alterius causæ impedimentum subit. ¶ Quo fit, ¶ vt incestuosi & adulterini non possint per matrimonium matris eorum cum patre contrahere legitimum, quia lex huiusmodi coniugia abominatur, *l. Claudius, de his quib. ut indign. in P. c. cum haberet de eo qui duxit in matr. quam prius polluer. per adult. apud Gregor.* Quod tamen interpret glossator Ber. *gloss. in c. tanta, ad ver. aliam, qui fil. sint legit.* intelligendum censet, si ea, cum qua adulterium committitur, licet vxorem habere, non autem si ignorauerit. Cui certe adimplatur Innocentius tertius summus*

Pontifex. *Innoc. 3. in cap. ex tenore, cap. 14. eod.* De nefariis autem & incestuosis spuris, ne possint villo modo legitimari sequente matrimonio procul dubio est, eo quod, vt in impedimentis diximus, nullum possit in gradu prohibito recipi matrimonium iustum, si accusetur. Quod si liberi nati sint ex matrimonio contracto in gradu prohibito, distinctio alia, quæ proxime in illegitimis distinguendis annotata est, adhibenda: neque ea ad spurios legitimandos per subsequens matrimonium pertinet, sed est alterius inspectionis.

¶ Quarto, ¶ legitimantur per rescriptum principis, §. si quis vero non habens filias, & §. si igitur, quibus mod. nat. efficitur legit. §. illud qui. *mo. na. efficitur. coll. 7. in auth. c. per venerabilem, qui fil. sint legit.* Princeps enim qui in manu habet legum auctoritatem, cui leges interpretari & abrogare licet, *l. 1. §. fin. de legib. C.* & potest gratiam præceptorum legum facere. Placuit tamē 6. Calend. Aprilis 1562. Senatui Parisiensi, nullatenus regis codicillis sacerdotis filium, iure legitimorum donari posse.

¶ Idem ¶ plane decretum regia sententiâ in eodem Senatu prolata 15. Calend. Octobr. 1573. triduo post felicem Poloni Regis in vrbem ingressum, teste Rhenato Choppino, libro primo, de dominio regis, tit. 11.

De Filiis legitimis tantum. Cap. 5.

- 1 Legitimorum tantum filii, qui
- 2 Legitimorum tantum filiorum diuisio iure civili, in adoptatos, & arrogatos.
- 3 Patres & filii secundum legem alii, & alii secundum carnem.
- 4 Filiatio iure diuino secundum similitudinem generationis pluribus modis dicitur, creatione, operatione, consuetudine, principio, imitatione, doctrina seu eruditione, catechismo, beneuolentia honore, potestate, nutritione.
- 5 Filii dicti Dei, regeneratione Baptismatis, & qui a nobis in regeneratione suscipiuntur filii nostri iustitici, & ex confirmatione, & penitentia, spirituales filii.

Filii legitimi ¶ tantum illi dicuntur: qui a lege aliqua legitimi, de pact. in P. in numerum filiorum naturalium probatorum iure rediguntur, & pro filiis habentur, etsi non sint: quando similitudo quædam cum naturalibus, vel æquale privilegium omnino vel ex parte datur. Quamobrem non natura, sed similitudine & participatione isti filii sunt. Et quia multiplex potest esse similitudo, sic & multiplex ea ratione filiorum appellatio iure diuino in sacris literis, & iure pontificio.

¶ Iure ¶ autem civili, adoptione & arrogatione tantum recepta, quæ & aliis iuribus cognita est.

¶ Sic ¶ patres alii sunt secundum legem, alii secundum carnem, vt notat D. Hieronymus, in *c. 1. Math.*

¶ Et ¶ breuiter sacra pagina a similitudine ortus, quem generatione a patre tribuimus, creationem nostram tribuit filiationi, vt dicitur pater noster, qui nos creauit, *Math. 23. Malach. 1. & 2. Sap. 10. Esa. 62.* solet enim & scriptura sancta, id filium cuiusque rei vocare, quod ab eo factum seruatumque est, vt Deus, pater cæli & terre dicitur, *Math. 11.* Sic filii Dei etiam Angeli mali, oratione dicti, *Job 1.* Et pater dicitur principium alicuius rei, vt pater habitantium in tentoriis, *Genesios 4.* Et T'nal pater centurionum cibaria, *eod. cap. 4. Genes.* Et a similitudine, quod filii vt plerumque imitantur substantiam & naturam parentum, filius quoque dicitur alicuius, quod naturam illius imitatur: ita filii hominum, pro hominibus, *Psal. 8. Fortes filii Deorum, Job 28. filii Belial celestii. Iudic. 19. & 20. 3. Reg. c. 21. 1. Reg. 2. 2. Paralip. 13.* A similitudine quoque participationis substantiæ paternæ, qui erudiuntur doctrina aliqua ab aliquibus seu præceptoribus, vel gradu aliquo donantur, filii eorum dicuntur. Sic sæpe Salomon quos erudit, in prouerbis & alibi, *Prouerb. c. 6. Ecclesiast. cap. 1. 2. 4. 21. 32. & c.* filios vocat, sæpeque illa voce, *filii mei*, vtitur. Sic filii prophetarum, eorum discipuli dicti sunt, *4. Reg. 4.* Et *1. Samuel. c. 10.* dicitur præceptor pater, *bi, Quis est pater eorum? Et filii sapientiæ istorum. Eccles. 3.* Sic D. Paulus, ad *Gal. 4. filiioli, quos iterum parturio, donec in vobis formetur Christus.* Atque hac filiooli nominatione sæpe vtitur D. Ioannes, *1. Epist. c. 2. 3. 4. 5.* Sic iura pontificia monent, per instructionem ad fidem seu catechismum contrahi filiationem, & cognationem spiritualem, *c. contra d. c. 5. de cognat. spirit. lib. 4. Decreta. tit. 11. c. 2. eod. in G. lib. 4. c. 3. can. in catechismo, de consecrat. distinct. 4. cano. si quis vnus, 30. quæst. 4.*

¶ A ¶ paterna beneuolentia, quæ summa est, & dilecti summo pater quo-